

BILAGOR:

DATUM:
2026-04-17VÅR BETECKNING:
2026-132113

1 (5)

ERT DATUM:

ER BETECKNING:

VÅR(T) TJÄNSTESTÄLLE | HANDLÄGGARE

Strategi och affärsutveckling | Kerstin Brinnen

D +46 70 534 88 49

E kerstin.brinnen@lkab.com

kn.remissvar@regeringskansliet.se
agnes.nordwall@regeringskansliet.se

Yttrande gällande promemoria om kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial; KN 2025/02439

I 135 år har LKAB steg för steg byggt en världsledande gruvverksamhet och skapat enorma värden för Sverige. Nu rustar vi för en lika framgångsrik framtid. LKAB avser öka förädlingsgraden genom koldioxidfria processer och stegvis gå över till produktion av vätgasreducerad järnsvamp och pellets genom HYBRIT-tekniken. Därutöver planerar LKAB utvinna sällsynta jordartsmetaller och fosfor som biprodukter från vår järnmalm. Det är råmaterial som är klassade som kritiska och strategiska enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial. Råmaterial och som är avgörande för klimatomställningen, för digitaliseringen, för livsmedelsförsörjningen och för vår försvarsförmåga. Därmed kan LKAB bidra till Sveriges och Europas försörjningstrygghet av viktiga råmaterial.

Anstånd

Efter meddelat anstånd till den 17 april ger LKAB in följande remissyttrande.

Sammanfattning

LKAB anser att förslagen inte är tillräckliga för att tillgodose intentionen i EU-förordningen om kritiska råmaterial (CRMA) att effektivisera tillståndsprocesser för strategiska projekt. Förslagen lär inte leda till effektivare, mer förutsägbara och snabbare tillståndsprocesser.

LKAB konstaterar att förslagen överlag adderar ytterligare administration och handläggning till det nationella förfarandet, istället för att förenkla och effektivisera processen för tillståndsprovning.

CRMA:s bestämmelser är direkt tillämpliga i medlemsstaterna och även om det är svårt behöver nationell rätt anpassas för att bestämmelserna ska få avsedd effekt. Anpassningar av den nationella rätten ska säkerställa att CRMA kan tillämpas fullt ut och att eventuella otydligheter tas om hand och klagörs.

Intentionerna i CRMA skulle kunna vägleda i en mer övergripande förändring av det nationella prövningssystemet liknande vad som föreslagits av miljöutredningen (SOU 2024:98).

EU-kommissionen beslutade den 25 mars 2025 att utse tre av LKAB:s råmaterialprojekt som strategiska enligt CRMA. De tre projekten är den planerade industriparken för att förädla kritiska mineral i Luleå, utvinning av apatit i gruvan i Gällivare samt fyndigheten Per Geijer i Kiruna, som var för sig fått status som strategiska projekt inom ramen för CRMA. Syftet med förordningen och de strategiska projekten är att stärka EU:s försörjning av strategiska råmaterial. Det är av största vikt att de svenska prövningssystemen utformas så att intentionerna i förordningen får fullt genomslag.

Synpunkter på förslagen

Effektiva tillståndprocesser

En central del i CRMA handlar om att effektivisera och förbättra tillståndprocesser för strategiska och kritiska råmaterialprojekt. I artikel 10.3 anges att "[f]ör att tillståndprocessen för strategiska projekt i unionen ska kunna handläggas på ett effektivt sätt ska projektägare och alla berörda myndigheter säkerställa att den processen genomförs så snabbt som möjligt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

I preambel punkt 26 anges bland annat "[s]amtidigt motverkar de nationella tillståndprocessernas oförutsägbarhet, komplexitet och ibland orimliga tidsåtgång den investeringssäkerhet som krävs för att i praktiken utveckla projekt för strategiska råmaterial. Strukturen och längden på en tillståndprocess för relevanta projekt kan också variera kraftigt mellan medlemsstaterna. För att säkerställa och påskynda det praktiska genomförandet bör medlemsstaterna därför hålla sig med rationaliserade och förutsägbara tillståndprocesser för strategiska projekt."

LKAB bedömer att regeringens förslag inte kommer att effektivisera tillståndprocesserna för strategiska projekt eller göra dem mer förutsägbara. Skillnaderna mellan den nationella rätten och CRMA är alltför stor för att CRMA:s bestämmelser ska kunna fungera på avsett sätt även med de förslag som lämnas i promemorian. LKAB bedömer att promemorians förslag på parallella förfaranden och tillägg av ytterligare administrativa moment inte kommer att effektivisera tillståndprocesserna för strategiska projekt. Promemorian saknar ett helhetsperspektiv för hur CRMA ska få fullt genomslag.

För att CRMA ska fungera i svensk rätt behöver det svenska systemet som helhet närma sig EU-rätten. Miljöutredningen lämnade i betänkandet "En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess" (SOU 2024:98) förslag till förändringar i

miljöbedömningsprocessen som skulle underlätta tillämpningen av förordningen. Bland annat föreslogs att länsstyrelsens uppgifter under samrådet ska flyttas till en miljöprövningsmyndighet som därefter också prövar tillståndsansökan. LKAB noterar att regeringen endast gått vidare med utredningens förslag att prövning av tillstånd flyttas från länsstyrelser till en miljöprövningsmyndighet, men något förslag att flytta länsstyrelsens roll i samrådet till miljöprövningsmyndigheten har inte presenterats. Regeringen bör utan dröjsmål ta initiativ till sådana förändringar, även för A-verksamheter, för att ensa processförutsättningarna och för att kontaktpunktens roll ska kunna effektiviseras i enlighet med EU-rättens intentioner såsom de framgår både i CRMA och andra rättsakter och förslag.

Miljöbedömningar

LKAB konstaterar att promemorian saknar analys av om förfarandet för att bedöma miljöpåverkan av ett strategiskt projekt hade kunnat effektiviseras ytterligare. En uttalad ambition att effektivisera och undvika dubbelarbete kan bland annat utläsas i CRMA (preamble punkt 34).

I promemorian saknas överväganden om ifall det verkligen ska behövas separata miljöbedömningar både för ansökan om bearbetningskoncession respektive ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för samma projekt, eller om det skulle gå att effektivisera prövningarna genom ett samordnat eller gemensamt förfarande som endast förutsätter en miljöbedömning av projektet. En sådan ordning skulle antagligen kunna underlätta förfarandet i sig, och även tillämpningen av CRMA:s krav på att projektägaren på ganska kort tid ska erhålla ett yttrande från kontaktpunkten om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad (se artikel 12. 1).

Mer samordning och undvikande av upprepade bedömningar tycks för övrigt vara en EU-rättslig ambition rent allmänt och kan bland annat utläsas av EU-kommissionens omnibus om förenkling av administrativa bördor i miljölagstiftningen (se COM (2025) 980 och COM (2025) 984).

Tidsfrister och uppdelade tillståndprocesser

LKAB bedömer att regeringens förslag att tillämpa separata tidsfrister för de olika tillståndsförfaranden som kan behövas för ett strategiskt råvaruprojekt inte är förenligt med CRMA.

I CRMA är det tydligt att den tidsbegränsade tillståndprocessen för strategiska projekt ska omfatta alla relevanta tillstånd för att bygga och driva ett projekt för kritiska råmaterial, inklusive alla ansökningar och förfaranden, från bekräftelsen på att ansökan är fullständig till meddelandet om det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet (se artikel 2.18 och artikel 11.1 – 11.2). I svensk kontext bör det övervägas att, i de fall det kan bli aktuellt, även inkludera detaljplaner bland de tillstånd som ska anses ingå i tillståndprocessen enligt CRMA.

LKAB bedömer vidare att det saknas stöd i CRMA för att tidsfristerna ska kunna leda till att ansökan avslås eller avvisas när det inte finns tid för den tillståndsprövande myndigheten att se till att ansökan ändras på så sätt att den kan leda till ett tillstånd inom tidsfristen.

Något sådant utrymme eller tillvägagångssätt nämns inte i CRMA och förslaget förefaller inte förenligt med CRMA:s syfte ifråga om tillståndsprocesser.

Nätkoncession

LKAB anser att bedömningen i promemorian om att nätkoncession inte kan omfattas av tidsfristerna för tillståndsprövning av strategiska projekt är fel och att den strider mot ordalydelsen i CRMA.

I promemorian anges att det endast är tillståndsförfaranden som initierats av projektägaren som omfattas av uttrycket tillstånd enligt CRMA. LKAB delar inte den bedömningen. Som nämns i föregående avsnitt definieras tillståndsprocess som alla relevanta tillstånd för att bygga och driva ett projekt för kritiska råmaterial, och just nätkoncession nämns specifikt bland de exempel på tillstånd som räknas upp.

Hela syftet med CRMA:s bestämmelser kan rimligen inte uppfattas på något annat sätt än att medlemsstaterna ska göra allt som krävs för att möjliggöra en effektiv, samordnad och tidsbegränsad process för att tillståndspröva allt som behövs för att bygga och driva strategiska projekt.

Planläggning

LKAB anser att regeringen borde gå längre än att enbart föreslå en upplysning i 2 kap. plan- och bygglagen om att EU-förordningarna innehåller bestämmelser om att myndigheter som ansvarar för fysisk planering och markanvändning ska överväga att inkludera bestämmelser om utveckling av kritiska råmaterialprojekt (se artikel 13). En sådan upplysning borde åtminstone kompletteras med en upplysning om att strategiska projekt har betydelse för trygg försörjning av strategiska råmaterial och för att skydda den inre marknadens funktion, och att de därför anses ha allmänintresse (se preambel punkt 24). Som framgår av artikel 10.2 kan strategiska projekt även anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse.

LKAB anser promemorian borde innehållit en analys om möjligheten att samordna eller genomföra ett gemensamt förfarande av miljöbedömningar av planläggning för att genomföra ett strategiskt projekt med miljöbedömningen av projektet i syfte att undvika dubbelarbete.

Allt överskuggande allmänintresse

LKAB noterar att promemorian tar upp att strategiska projekt kan anses vara av allt överskuggande allmänintresse i relation till artskyddsdispens, Natura 2000-tillstånd och försämringsförbudet enligt EU:s ramdirektiv för vatten.

LKAB anser att det finns anledning för regeringen att i detta sammanhang förtydliga och resonera kring vad som kan avses med allt överskuggande allmänintresse. Det följer som bekant av CRMA att strategiska projekt är av allmänt intresse, och att de kan vara av allt överskuggande allmänintresse. Här måste påpekas att allt överskuggande allmänintresse inte förutsätter att ett projekt är utpekad som strategiskt enligt CRMA, utan att både gruvprojekt och andra verksamheter kan vara av allt överskuggande allmänintresse även utan att vara erkända som strategiska. För gruvprojekt är detta en viktig omständighet som

DATUM:
2026-04-17

VÅR BETECKNING:

5 (5)

kan vara av betydelse vid relevanta prövningar enligt minerallagen och miljöbalken och som borde förtydligas, lämpligen i samband med de ändringar som CRMA föranleder i svensk rätt.

Med vänlig hälsning
Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ)

Pia Lindström

FAD012E5484B4FC...

Pia Lindström
Hållbarhetsdirektör